

الله
يَعْلَمُ مَا
فِي الْأَرْضِ
وَمَا
فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَا
فِي الْأَرْضِ
وَمَا
فِي السَّمَاوَاتِ

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه شیمی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی شیمی گرایش معدنی

سنتز و شناسایی لیگاندهای انا مینونی جدید و بررسی فعالیت کاتالیستی
کمپلکس‌های مولیبدن آنها در اپوکسایش آلکن‌ها

استادان راهنما:

دکتر مجید مقدم

دکتر شهرام تنگستانی نژاد

استادان مشاور:

دکتر ولی‌الله میرخانی

دکترا ایرج محمدپور بلترک

پژوهشگر:

مهزاد رحیمی

بهمن ماه ۱۳۹۰

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتكارات
و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه شیمی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی شیمی گرایش معدنی خانم
مهرزاد رحیمی تحت عنوان

سنتز و شناسایی لیگاندahای آنامینوفی جدید و بررسی فعالیت کاتالیستی
کمپلکس‌های مولبیدن آنها در اپوکسایش آلکن‌ها

در تاریخ ۱۱/۱۱/۱۳۹۰ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه ۱۰۰ به تصویب نهایی رسید.

۱- استادان راهنمای پایان نامه:	دکتر مجید مقدم	با مرتبه‌ی علمی استاد
۲- استادان مشاور پایان نامه:	دکتر شهرام تنگستانی نژاد	با مرتبه‌ی علمی استاد
۲- استاد داور داخل گروه:	دکتر ولی الله میرخانی	با مرتبه‌ی علمی استاد
۳- استاد داور خارج از گروه:	دکتر ایرج محمد پور بلترک	با مرتبه‌ی علمی استاد
	دکتر بهرام یداللهی	با مرتبه‌ی علمی استادیار
	دکتر کمال قانی	با مرتبه‌ی علمی استادیار
- امضا معاون گروه
- دکتر اسماعیل شیخ سولادی

به نام پروردگار علم و خرد

پاس خدای را که هرگاه از او چیزی خواستایم عظامی کند و آنگاه که امیدی به او داشته ایم به امیدمان می رساند. خدای مهربانی که با کرم و احسان خویش هر کس به اوروپی سیاورد اور احمد و می سازد. پروردگاری که خود را به ما شناساند و از نعمت بی نهایت سکرش برهای
بما الهام نمود و گشود بر مبارخی از درهای علم را از لطفش مرآهمنی کرد.

بسی شایسته است از استادان فریخته و فرزانه ام جناب آقای دکتر مقدم و دکتر مکستانی تزاد، که با کرامتی چون خوشید سرزین دل را روشنی نخیزند و گلشن علم و دانش را باره همانی های سازنده و ارزنده بارور ساختند تقدیر و مشکر نایم چرا که بدون راهنمایی هایشان به نتیجه رسانیدن این پیمان نامه حاصل نمی شد. مراتب قدر افani ام را به استادی محترم جناب آقای دکتر میر خانی و دکتر محمد پور که در طی این سیر از مشورت های استادان و بی دیغشان برهه بردم، تقدیم می کنم.

پاس فراوان خواهرها و برادر عزیزم، مرضیه، ممتاز و علی، همراهان همیشگی و صمیمی زندگیم که کلام امید نخش آنان مشوق ییمودن این مرحله از زندگیم بوده است. آنان که لذت با هم نیستن و شادی را به من ارزانی نمودند و آرزوی همیشگی من موفقیت این عزیزان دنیا مرا حل زندگیشان است.

ضمن مشکر از تمام دوستان عزیزم، از استادی و کارمندان گروه شیمی که در انجام این پژوهه همواره یاری رسان من بوده اند، آرزوی موفقیت و سر بلندی آنان را از خداوند متعال خواستارم.

لعد کم به مدر و مادر عزیزتر از حانم
ب پیش از

به پاس تعبیر غطیم و انسانی شان از کلمه ایشاره از خودکشی

به پاس عاطفه سرشار و کرمای امید نخش وجود شان که در این سردترین روزگار

بهترین پیشیان است

به پاس قلب های بزرگشان که فریادس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به

شجاعت می کراید

چکیده

کوینون‌ها یک دسته از ترکیبات آلی هستند که از ترکیبات آروماتیکی مثل بنزن و نفتالن استخراج شده و با تبدیل تعدادی از گروه‌های $\text{C}-\text{H}$ - $\text{C}=\text{O}$ - به یک حلقه دی‌اکسیژنه‌ی مزدوج می‌دهد، به دست می‌آیند.^۱

نفتوكوینون یک ترکیب آلی پلی سیکلیک آروماتیک با فرمول $\text{C}_{10}\text{H}_6\text{O}_2$ است که حالت فعال شده نفتالن است.

موضوع این تحقیق به تهیه کاتالیست‌های جدیدی از مولیبدنیل استیل استونات و بررسی فعالیت کاتالیستی آنها اختصاص دارد. بر این اساس، ابتدا لیگاندهای جدید از خانواده‌ی ۱،۲-نفتوكوینون با فرمول نمک سدیم ۲،۱-نفتوكوینون-۴-سولفونیک اسید و در حضور آمین‌های مختلف نظیر آنیلین و مشتقاتی از آن، ۲،۱-دی‌آمینو بنزن، ۲-آمینوبنزیل الکل و ۲-آمینو فنل سنتر گردیده، پس از خالص سازی، با روش‌های مختلف طیفسنجی نظیر UV- Mass NMR ، FT-IR و vis شناسایی گردید. از برخی از این لیگاندهای جدید تک کریستال تهیه گردید و به وسیله‌ی پراش اشعه ایکس ساختمان آن‌ها تعیین گردید. کمپلکس لیگاندهای تهیه شده با ۲،۱-دی‌آمینو بنزن، ۲-آمینوبنزیل الکل و ۲-آمینو فنل در حضور مولیبدنیل استیل استونات تهیه شد که این کمپلکس‌ها جزو مشتقات انامینون می‌باشند. انامینون‌ها بعنوان واسطه‌های ارزشمندی در سنتز ترکیبات دیگر به کار می‌روند و دارای عامل $\text{N}-\text{C}=\text{C}=\text{O}$ می‌باشند.

پس از تهیه و شناسایی کاتالیست‌ها، واکنش‌های اپوکسایش آلکن‌های مختلف خطی و حلقوی در حضور آنها مورد بررسی قرار گرفت.

برای این کار ابتدا پارامترهای مختلف نظیر حلال و اکسنده در جهت افزایش بازده محصولات و کاهش هرچه بیشتر محصولات جانبی که در حین واکنش اپوکسایش به وجود می‌آید، بهینه گردید و در نهایت ترشی بوتیل هیدرو پراکسید و ۲،۱-دی‌کلرواتان به عنوان بهترین اکسنده و حلال برای اپوکسایش آلکن‌ها انتخاب شد. این کاتالیست‌ها فعالیت بالایی در اپوکسایش آلکن‌های مختلف نظیر سیکلو اکتن، ۱-اکتن، ایندن، استایرن، α -متیل استایرن، ۱-دسن، ۱-دودسن و سیکلو هگرن از خود نشان دادند.

کلمات کلیدی: اپوکسایش آلکن‌ها، مولیبدنیل استیل استونات، نفتوكوینون، انامینون

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه و تئوری
۱	۱-۱- کاتالیست
۱	۱-۱-۱- تاریخچه
۳	۱-۲- تعریف کاتالیست.....
۵	۱-۳- چرخه‌ی کاتالیست
۵	۱-۴- خواص کاتالیست
۵	۱-۴-۱- انتخابگری
۵	۱-۴-۲- طول عمر
۵	۱-۵- کاتالیست‌های همگن و ناهمگن
۷	۱-۶- تهیه کاتالیست
۷	۱-۷- مقدمه‌ای بر بلور شناسی.....
۷	۱-۷-۱- رشد بلور
۸	۱-۱-۱- روش‌های معمول رشد بلور
۸	۱-۱-۱-۱-الف- سرد کردن آرام
۸	۱-۱-۱-۱-ب- تبخیر آرام
۹	۱-۱-۱-۱-ج- روش حلال مختلط
۹	۱-۱-۱-۱-۱-د- نفوذ حلال
۹	۱-۱-۱-۱-۱-م- نفوذ ژلی
۹	۱-۱-۱-۱-ن- روش تصعید
۱۰	۱-۱-۱-۱-و- انتقال حرارت
۱۰	۱-۱-۱-۱-۱-۵- کمک کننده‌ی رشد بلور
۱۰	۱-۲-۱- انواع ساختارهای بلوری
۱۰	۱-۲-۱-۱- مونوکلینیک
۱۱	۱-۲-۱-۲- تریکلینیک
۱۱	۱-۲-۱-۳- ارتورومبیک
۱۲	۱-۲-۱-۴- تتراگونال

صفحه	عنوان
۱۲	۵-۷-۲-۷-۱- رمبودرال
۱۲	۱- ۷-۲-۶- مکعبی
۱۳	۱- ۷-۲-۷- ۷- هگزاگونال
۱۳	۱- ۷-۳- مروری بر تعیین ساختار حالت جامد(بلور) بوسیله پراش اشعه ایکس
۱۴	۱- ۸- سنتز اپوکسیدها(اکسیران‌ها)
۱۴	۱- ۸-۱- تاریخچه
۱۵	۱- ۹- اپوکسایش کاتالیز شده بوسیله فازات با آلکیل هیدروپراکسید: سینتیک و مکانیسم
۱۶	۱- ۱۰- مکانسیم انتقال اکسیژن
۱۶	۱- ۱۱- مولیبden
۱۷	۱- ۱۱-۱- گونه‌های اکسو مولیبden
۲۷	۱- ۱۲- افزایش‌های مزدوج یون‌های انولات: افزایش مایکل و انوله شدن رابینسون
۳۰	۱- ۱۲-۱- افزایش موکایاما-مایکل (MMAR)
۳۱	۱- ۱۲-۲- واکنش آزا-مایکل
۳۴	۱- ۱۳- انانمینون‌ها
۳۶	۱- ۱۴- کوبینون‌ها
۳۷	۱- ۱۵- مشتقات نفتو کوبینون
۳۸	۱- ۱۶- اهداف تحقیق

فصل دوم: بخش تجربی

۳۹	۲- ۱- دستگاه‌های مورد نیاز
۳۹	۲- ۱-۱- دستگاه کروماتوگراف گازی (GC)
۳۹	۲- ۱-۲- دستگاه طیف سنج زیر قرمز (FT-IR)
۴۰	۲- ۱-۳- رزونانس مغناطیسی هسته (NMR)
۴۰	۲- ۱-۴- طیف سنج فرابنفش-مرئی (UV-vis)
۴۰	۲- ۱-۵- دستگاه طیف سنج جرمی
۴۰	۲- ۱-۶- دستگاه تعیین نقطه ذوب (mp)
۴۰	۲- ۱-۷- دستگاه پرتو ایکس تک بلور
۴۱	۲- ۲- مواد مورد استفاده

صفحة	عنوان
۴۱	۳-۲- تهیه مواد اولیه و کاتالیست
۴۱	۲-۱- تهیه مولیبدنیل استیل استونات _۲ MoO _۲ (acac)
۴۲	۲-۲- تهیه مشتقات انامینون
۴۲	۲-۳-۱- تهیه ترکیب ۴-(فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۲	۲-۳-۲- تهیه ترکیب ۴-(کلروفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۲	۲-۳-۳- تهیه ترکیب ۴-(نیتروفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۳	۲-۳-۴- تهیه ترکیب ۴-(بروموفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۳	۲-۴-۵- تهیه ترکیب ۴-(مزیتیل آمینو)-۴-(مزیتیل آمینو)نفتالن-۱(H _۴)-آن
۴۳	۲-۶- تهیه ترکیب ۴-۲،۴-دی‌متیل فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۴	۲-۷- تهیه ترکیب ۴-۲،۶-دی‌متیل فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۴	۲-۸- تهیه لیگاند ۴-۲-هیدروکسی فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۴	۲-۹- تهیه لیگاند ۴-۲-آمینوفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۴	۲-۱۰- تهیه لیگاند ۴-۲-(هیدروکسی متیل)فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۴۵	۳-۳- روش تهیه کمپلکس‌ها
۴۵	۳-۱- تهیه کمپلکس MoO _۲ (acac)(HM-PHAND)
۴۵	۳-۲- تهیه کمپلکس MoO _۲ (acac)(AM-PHAND)
۴۵	۳-۳- تهیه کمپلکس MoO _۲ (acac)(HY-PHAND)
۴۶	۴-۱- اپوکسایش آلکن‌ها در حضور کاتالیست‌ها
۴۶	۴-۲- بهینه‌سازی شرایط واکنش
۴۶	۴-۱-۱- بررسی اثر نوع حلال در اپوکسایش سیکلو‌اکتن در حضور کاتالیست
۴۶	۴-۲- MoO _۲ (acac)(HM-PHAND)
۴۶	۴-۱-۲- بررسی اثر نوع اکسیژن دهنده در اپوکسایش سیکلو‌اکتن در حضور کاتالیست
۴۶	۴-۲- MoO _۲ (acac)(HM-PHAND)
۴۷	۴-۱-۳- بررسی اثر مقدار اکسیژن دهنده در اپوکسایش سیکلو‌اکتن در حضور کاتالیست
۴۷	۴-۲- MoO _۲ (acac)(HM-PHAND)
۴۶	۴-۱-۴-۳- بررسی اثر مقدار کاتالیست در اپوکسایش سیکلو‌اکتن در حضور کاتالیست
۴۶	۴-۴-۳- MoO _۲ (acac)(HM-PHAND)

صفحه	عنوان
۴۷	۲-۵-۲- بررسی فعالیت کاتالیست‌های همگن مولیبدنیل استیل استونات در اپوکسایش آلکن‌ها
۴۷	۲-۵-۱- روش کار عمومی برای اپوکسایش آلکن‌ها با TBHP در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۴۸	۲-۵-۲- روش کار عمومی برای اپوکسایش آلکن‌ها با TBHP در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
۴۸	۳-۵-۲- روش کار عمومی برای اپوکسایش آلکن‌ها با TBHP در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HY-PHAND)
۴۸	۶-۲- روش جداسازی محصولات

فصل سوم: بحث و نتیجه‌گیری

۴۹	۱-۳- مقدمه
۵۰	۲-۳- تهیه و شناسایی مولیبدنیل استیل استونات ₂ MoO ₂ (acac)
۵۱	۳-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۴-(فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۵۳	۴-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۴-(کلروفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۵۳	۵-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۴-(نیتروفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۵۴	۶-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۴-(بروموفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۵۵	۷-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۲-(مزیتیل آمینو)-۴-(مزیتیل آیمینو)نفتالن-۱(۴H)-ان
۵۷	۸-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۴-(۲،۴-دی‌متیلفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۵۷	۸-۳- سنتز و شناسایی ترکیب ۴-(۲،۶-دی‌متیلفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۵۸	۹-۳- سنتز و شناسایی لیگاند-۴-(۲-هیدروکسیفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۶۱	۱۰-۳- سنتز و شناسایی کمپلکس MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۶۳	۱۱-۳- سنتز و شناسایی لیگاند-۴-(۲-آمینوفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۶۵	۱۲-۳- سنتز و شناسایی کمپلکس MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
۶۶	۱۳-۳- سنتز و شناسایی لیگاند-۴-(۲-هیدروکسی‌متیل)فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۷۰	۱۴-۳- سنتز و شناسایی کمپلکس MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۷۲	۱۵-۳- بررسی فعالیت کاتالیستی کمپلکس MoO ₂ (acac)(HM-PHAND) در اپوکسایش آلکن
۷۳	۱۵-۳-۱- بررسی اثر حلal
۷۳	۱۵-۳-۲- بررسی اثر نوع اکسیژن دهنده

صفحه	عنوان
۷۳	-۳-۱۵-۳ بررسی اثر مقدار اکسیژن دهنده
۷۴	-۴-۱۵-۳ بررسی اثر مقدار کاتالیست
۷۵	-۱۶-۳ اپوکسایش آلکن‌ها توسط TBHP در حضور MoO ₂ (acac) (HM-PHAND)
۷۷	-۱۷-۳ بررسی فعالیت کاتالیستی MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
۷۷	-۱۷-۳ اپوکسایش آلکن‌ها توسط TBHP در حضور MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
۷۹	-۱۸-۳ بررسی فعالیت کاتالیستی MoO ₂ (acac)(HY-PHAND)
۷۹	-۱۸-۳ اپوکسایش آلکن‌ها توسط TBHP در حضور MoO ₂ (acac)(HY-PHAND)
۸۱	-۱۹-۳ نتیجه‌گیری
۸۷	پیوست
۹۶	منابع و مأخذ

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۳	شکل ۱-۱- سنتز کربن دی اکسید در حضور و عدم حضور کاتالیست
۱۱	شکل ۱-۲- دو حالت ممکن برای سیستم مونوکلینیک
۱۱	شکل ۱-۳- سیستم بلوری تری کلینیک
۱۱	شکل ۱-۴- چهار حالت ممکن برای سیستم ارتورومبیک
۱۲	شکل ۱-۵- دو حالت ممکن برای سیستم تراگونال
۱۲	شکل ۱-۶- سیستم بلوری رمبوهدرال
۱۲	شکل ۱-۷- حالت های ممکن برای سیستم مکعبی
۱۳	شکل ۱-۸- سیستم بلوری هگزاگونال
۱۶	شکل ۱-۹- تشکیل حد واسط فعال پراکسومتال و اکسومتال
۱۸	شکل ۱-۱۰- ساختار (۱) $[MoO_3(C_2O_4)]^{2-}$ (۳) $[Mo_2O_5(C_2O_4)_2(H_2O)]^{2-}$ (۲) MoO_3 (dien)
۱۹	شکل ۱-۱۱- ساختار $MoOCl_5^{2-}$
۲۳	شکل ۱۲-۱- مکانیسم‌های انتقال اکسیژن در حضور کاتالیست‌های مولیبدن
۲۴	شکل ۱۳-۱- کمپلکس پراکسومولیبدن حاوی زنجیر جانبی آلكن
۲۴	شکل ۱۴-۱- کاتالیست‌های مولیبدن و بر پایه لیگاندهای سه دندانه آئیونی بی‌اثر
۲۵	شکل ۱۵-۱- قرار گرفتن گونه اکسومولیبدن (VI) روی پلی استایرن عامل دار شده با اتیلن دی‌آمین
۲۵	شکل ۱۶-۱- اپوکسایش آلكنها توسط کاتالیست MCM-41-acac MoO_2 (acac)
۲۶	شکل ۱۷-۱- کاتالیست ناهمگن (a) MCM-41-SB- MoO_2 (acac) و (b) MCM-41-acac MoO_2 (acac)
۲۷	شکل ۱۸-۱- تهییه کاتالیست ناهمگن باز شیف ₆ $Mo(CO)_6$
۲۸	شکل ۱۹-۱- مرحله اول واکنش مايكل
۲۸	شکل ۱۲۰- مرحله دوم واکنش مايكل
۲۹	شکل ۱۲۱- مرحله سوم واکنش مايكل
۲۹	شکل ۱۲۲- واکنش افزایش مايكل نامتقارن
۳۰	شکل ۱۲۳- واکنش ترکیبات کربونیل غیر اشباع α, β - حلقوی با نوکلئوفیل انولات
۳۰	شکل ۱۲۴- واکنش مايكل برای تولید محصول دی‌آلکیله
۳۱	شکل ۱۲۵- افزایش موکایاما مايكل
۳۱	شکل ۱۲۶- واکنش آزماییکل و تولید آمین نوع سوم

صفحة	عنوان
۳۲	شكل ۱-۲۷- واکنش آزامایکل در محیط اسیدی و در حضور آلکین فعال شده
۳۳	شكل ۱-۲۸- افزایش کاتالیستی بازی اتیل استواتات به متیل آکریلات
۳۳	شكل ۱-۲۹- سنتز پلی آمینوکوینون
۳۵	شكل ۱-۳۰- واکنش آکلیلیدن مالونات‌ها با انانامین‌ها
۳۵	شكل ۱-۳۱- انوله شدن راینسون
۳۷	شكل ۱-۳۲- مشتقات کوینون
۳۷	شكل ۱-۳۳- ویتامین K مشتقی از نفتوكوینون
۵۰	شكل ۲-۱- طیف FT-IR مولیبدنیل استیل استونات
۵۰	شكل ۲-۲- طیف UV-vis مولیبدنیل استیل استونات
۵۱	شكل ۲-۳- واکنش تولید ترکیب ۴-(فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۲	شكل ۴-۲- دیاگرام ORTEP ترکیب ۴-(فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۲	شكل ۳-۵- انباستگی ترکیب ۴-(فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۳	شكل ۳-۶- واکنش تولید ترکیب ۴-(کلروفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۴	شكل ۳-۷- واکنش تولید ترکیب ۴-(نیتروفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۵	شكل ۳-۸- واکنش تولید لیگاند ۴-(بروموفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۶	شكل ۳-۹- واکنش تولید ترکیب ۲-(مزیتیل آمینو)-۴-(مزیتیل ایمینو)نفتالن-۱(۴H)-آن
۵۶	شكل ۳-۱۰- دیاگرام ORTEP ترکیب ۲-(مزیتیل آمینو)-۴-(مزیتیل ایمینو)نفتالن-۱(۴H)-آن
۵۷	شكل ۳-۱۱- انباستگی ترکیب ۲-(مزیتیل آمینو)-۴-(مزیتیل ایمینو)نفتالن-۱(۴H)-آن
۵۸	شكل ۳-۱۲- واکنش تولید ترکیب ۴-(۲،۶-دی‌متیل فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۸	شكل ۳-۱۳- واکنش تولید ترکیب ۴-(۴،۲-دی‌متیل فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۹	شكل ۳-۱۴- واکنش تولید لیگاند ۴-(۲-هیدروکسی فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۵۹	شكل ۳-۱۵- طیف IR لیگاند ۴-(۲-هیدروکسی فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۶۰	شكل ۳-۱۶- طیف Mass لیگاند لیگاند ۴-(۲-هیدروکسی فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۶۰	شكل ۳-۱۷- طیف فرابنفش- مرئی لیگاند ۴-(۲-هیدروکسی فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۶۱	شكل ۳-۱۸- طیف $^1\text{H-NMR}$ لیگاند ۴-(۲-هیدروکسی فنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن
۶۲	شكل ۳-۱۹- طیف FT-IR کمپلکس (MoO ₂ (acac)(HY-PHAND))
۶۲	شكل ۳-۲۰- طیف فرابنفش- مرئی کمپلکس (MoO ₂ (acac)(HY-PHAND))
۶۳	شكل ۳-۲۱- واکنش تولید لیگاند ۴-(۲-آمینوفنیل آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌آن

عنوان

صفحة

٦٣	شكل ٣-٢٢-٣- طيف FT-IR ليگاند ٤-(٢-آمينوفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٤	شكل ٣-٢٣-٣- طيف جرمي ليگاند ٤-(٢-آمينوفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٤	شكل ٣-٢٤-٣- طيف فرابنفس- مرئي ليگاند ٤-(٢-آمينوفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٥	شكل ٣-٢٥-٣- طيف IR كمپلکس (MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
٦٦	شكل ٣-٢٦-٣- طيف فرابنفس- مرئي كمپلکس (MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
٦٧	شكل ٣-٢٧-٣- واکنش تولید ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٧	شكل ٣-٢٨-٣- طيف IR ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٨	شكل ٣-٢٩-٣- طيف فرابنفس - مرئي ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٨	شكل ٣-٣٠-٣- طيف ¹ H-NMR ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فييل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٩	شكل ٣-٣١-٣- دياگرام ORTEP ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٦٩	شكل ٣-٣٢-٣- انباشتگي ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٧٠	شكل ٣-٣٣-٣- طيف جرمي ليگاند ٤-(هيدروكسى متيل)فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٧١	شكل ٣-٣٤-٣- طيف FT-IR كمپلکس (MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
٧١	شكل ٣-٣٥-٣- طيف فرا بنفس- مرئي كمپلکس (MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
٧٢	شكل ٣-٣٦-٣- واکنش اپوكسايش.....
٧٥	شكل ٣-٣٧-٣- واکنش اپوكسايش توسط (MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
٧٧	شكل ٣-٣٨-٣- واکنش اپوكسايش توسط (MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
٧٩	شكل ٣-٣٩-٣- واکنش اپوكسايش توسط (MoO ₂ (acac)(HY-PHAND)
٨٢	شكل ٤-١-٤- طيف FT-IR تركيب ٤-(فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٨٢	شكل ٤-٢-٤- طيف فرابنفس- مرئي تركيب ٤-(فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٨٣	شكل ٤-٣-٤- طيف ¹ H NMR تركيب ٤-(فنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٨٤	شكل ٤-٤-٤- طيف FT-IR تركيب ٤-(٤-كلروفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٨٤	شكل ٤-٥-٤- طيف فرابنفس-مرئي تركيب ٤-(٤-كلروفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٨٥	شكل ٤-٦-٤- طيف جرمي تركيب ٤-(٤-كلروفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن
٨٥	شكل ٤-٧-٤- طيف فرابنفس - مرئي تركيب ٤-(٤-نيتروفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن در DMF
٨٦	شكل ٤-٨-٤- طيف ¹ H-NMR تركيب ٤-(٤-نيتروفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن در DMF
٨٧	شكل ٤-٩-٤- طيف FT-IR تركيب ٤-(٤-نيتروفنيل آمينو)نفتالن-١،٢- دى أن در DMF

صفحة	عنوان
٨٧	شكل ٤-١٠- طيف FT-IR تركيب ٤-(بروموفنيل أمينو)نفتالن-٢،١-دیأن
٨٨	شكل ٤-١١- طيف جرمي تركيب ٤-(بروموفنيل أمينو)نفتالن-١،٢-دیأن
٨٩	شكل ٤-١٢- طيف $^1\text{H-NMR}$ تركيب ٤-(بروموفنيل أمينو)نفتالن-٢،١-دیأن
٩٠	شكل ٤-١٣- طيف IR تركيب ٢-(مزيتيل أمينو)-٤-(مزيتيل ايمينو)نفتالن-١(٤H)-أن
٩٠	شكل ٤-١٤- طيف فرابنفش-مرئي تركيب ٢-(مزيتيل أمينو)-٤-(مزيتيل ايمينو)نفتالن-١(٤H)-أن
٩١	شكل ٤-١٥- طيف FT-IR تركيب ٤-(٢،٤-دیمتيل فنيل أمينو)نفتالن-٢،١-دیأن
٩١	شكل ٣-١٦- طيف جرمي تركيب ٤-(٢،٤-دیمتيل فنيل أمينو)نفتالن-٢،١-دیأن
٩٢	شكل ٤-١٧- طيف فرابنفش- مرئي تركيب ٤-(٢،٤-دیمتيل فنيل أمينو)نفتالن-٢،١-دیأن
٩٢	شكل ٤-١٨- طيف $^1\text{H-NMR}$ تركيب ٤-(٢،٤-دیمتيل فنيل أمينو)نفتالن-٢،١-دیأن

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۱۸	جدول ۱-۱- گونه‌های اکسومولیبدن (V) و (VI).....
۲۱	جدول ۱-۲- مشخصات IR و UV-vis ترکیبات مختلف
۷۲	جدول ۱-۳- بررسی اثر حلال در اپوکسایش سیکلواکتن در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۷۳	جدول ۲-۱- بررسی اثر نوع اکسیژن‌دهنده‌های مختلف در اپوکسایش سیکلواکتن در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۷۴	جدول ۲-۲- بررسی اثر مقدار ترشی-بوتیل‌هیدروپراکسید در اپوکسایش سیکلواکتن در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۷۶	جدول ۲-۳- بررسی اثر مقدار کاتالیست در اپوکسایش سیکلواکتن با ترشی-بوتیل هیدروپراکسید در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HM-PHAND)
۷۸	جدول ۲-۴- اپوکسایش آلانین‌ها به وسیله ترشی-بوتیل هیدروپراکسید و در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(AM-PHAND)
۸۰	جدول ۲-۵- اپوکسایش آلانین‌ها به وسیله ترشی-بوتیل هیدروپراکسید و در حضور کاتالیست MoO ₂ (acac)(HY-PHAND)
۹۳	جدول ۴-۱- داده‌های بلورشناسی ترکیب ۴-(فنیل‌آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان
۹۴	جدول ۴-۲- داده‌های بلورشناسی ترکیب ۲-(مزیتیل‌آمینو)-۴-(مزیتیل‌ایمینو)نفتالن-۱(4H)-آن
۹۵	جدول ۴-۳- داده‌های بلورشناسی لیگاند ۴-(هیدروکسی متیل) فنیل‌آمینو)نفتالن-۱،۲-دی‌ان

فصل اول: مقدمه و تئوری

۱-۱-کاتالیست

۱-۱-۱-تاریخچه

کاتالیست اصطلاحی است که برای اولین بار توسط برزیلیوس^۱ در سال ۱۸۳۵ بیان گشت [۱]. قدمت استفاده از کاتالیست به گذشته دور باز می‌گردد. به عنوان مثال می‌توان از مصرف آن در تولید سرکه با واکنش تخمیر واستفاده از آن در تهیه صابون از چربی و روغن نام برد. ولی آنچه از نظر علمی در این زمینه در دست است مربوط به قرن نوزدهم میلادی می‌باشد. گزارش‌هایی از نیمه اول قرن هجدهم وجود دارند که درباره آنچه ما امروز فعل و انفعال‌های کاتالیستی می‌نامیم صحبت نموده‌اند. در سال ۱۸۱۴، کیرشهف^۲ عمل هیدرولیز نشاسته در مجاورت اسید و تبدیل آنرا به گلوکز مورد مطالعه قرار داد و چگونگی انجام فعل و انفعال‌ها را بیان نمود و نقش اسید در تولید گلوکز را شرح داد. بدین وسیله مفهوم کاتالیست پا به عرصه وجود گذاشت [۲]. دومین فعل و انفعال کاتالیستی در سال ۱۸۱۷ توسط هامفری داوی^۳ گزارش شد. این محقق کشف نمود که با وارد کردن یک قطعه سیم پلاتین در مخلوطی از هوا و گاز ذغال، پلاتین گرم می‌شود و بدین ترتیب در این آزمایش فعل و انفعال

¹ Baron. J. J. Berzelius

² Kirchhoff

³ Hamfry Davy

اکسایش اتفاق افتاده ولی در ماهیت شیمیایی سیم پلاتین تغییری حاصل نمی‌شود. این کار توسط ادموند داوی^۱ دنبال شد. او در سال ۱۸۲۰ به این نتیجه رسید که در صورت استفاده از ذرات پلاتین (به جای سیم) این فعل و انفعال حتی در دمای اطاق نیز انجام می‌شود. در سال ۱۸۲۳ دوبرینر^۲ با انجام آزمایش‌های مشابه به این نتیجه رسید که در حضور پلاتین بخارهای اتانول با اکسیژن وارد عمل شده و استیک اسید تولید می‌گردد. در سال ۱۸۲۴ هنری^۳ نشان داد که در فعل و انفعال هیدروژن و اکسیژن در حضور پلاتین ترکیبی مثل اتیلن می‌تواند به عنوان بازدارنده و خنثی کنده نقش پلاتین عمل نموده و از این فعل و انفعال جلوگیری نماید. در ادامه تحقیقات انجام شده به وسیله محققین مختلف در زمینه کاتالیست پلاتین، در سال ۱۸۳۱ پرگرین فیلیپس^۴ اکسایش SO_3 به در حضور این کاتالیست را گزارش نمود و در همین سال مسموم شدن کاتالیست پلاتین بوسیله هیدروژن سولفید را کشف نمود. در طول بقیه سال‌های قرن نوزدهم پیشرفت در زمینه کاتالیست از دیدگاه علمی و تکنیکی بشدت محدود گردید و کشف کاتالیست‌های جدید صرفاً با شанс و تصادف همراه بود. مثلاً گروب^۵ بطور اتفاقی دماسنجدی را در مخلوط گرم سولفوریک اسید و نفتالین شکست و جیوه وارد شده در محلول به عنوان کاتالیست در اکسایش نفتالین و تبدیل آن به اندیزیدفتالیک عمل نمود [۲]. در سال ۱۸۸۸ موند^۶ تبدیل هیدروکربن در فاز بخار و در مجاورت کاتالیست نیکل، که منجر به تولید هیدروژن و کربن منواکسید شد، را کشف نمود. در این سال جمیز دوار^۷ به این موضوع پی برد که در دمای هوای مایع مقدار زیادی اکسیژن بر روی ذغال جذب و با بالا بردن دما به آسانی دفع می‌شود. این مشاهدات را می‌توان مبداء پیدایش کارهای مربوط به جذب شیمیائی و جذب فیزیکی دانست.

در اوایل قرن ییستم سباتیه^۸ و اپاتیف^۹ تحقیقات جدیدی را در زمینه فعل و انفعالات شیمی آلی ابداع نمودند. هابر و میتاش^{۱۰} در اولین دهه قرن ییستم موفق به سنتز آمونیاک از روش هیدروژنه کردن کاتالیستی ازت شدند.

¹Edmond Davy

²Dobreiner

³Henry

⁴Pergreen Philips

⁵Grobe

⁶Ludwing Mond

⁷James Dewar

⁸ Sbatieh

⁹ Ipatieff

¹⁰Habber and Mitasch